

Villa Furuvik

Ulla Clerc, FM

Paraisilla, kivenheiton päässä
Pohjoismaiden suurimmasta kalkkikivi-
louhoksesta, sijaitsee kauniin puistoalueen
ympäröimä Villa Furuvik. Huvilan historia
kietoutuu louhokseen varsin tiiviisti: se oli
Paraisten Kalkkivuori Oy:n johtajan koti
ja yrityksen edustusasunto.

Residenssien Suomi

*Sarja kertoo suomalaisten
liike- ja teollisuusalan vai-
kuttajien edustusasunnoista.
Sarjan avasi Tuumassa
2/2021 ollut artikkeli Alfred
Kordelinin Kultarannasta.*

Kansallisromantiikasta klassismiin

Uuden talon rakentaminen tehtaan-
johtajan perheelle oli tullut ajankoh-
taiseksi vuonna 1906. Vuori-insinööri
Emil Sarlin oli aloittanut yhtiössä
asiantuntijatehtävissä vuonna 1904
ja noussut reilussa vuodessa Parais-
ten Kalkkivuori Oy:n johtoon. Lisä-
tilaa tarvittiin sekä kasvavalle per-
heelle että yhtiön edustuskäyttöön.

Perinteisesti asunto oli ollut tapana
sijoittaa aivan louhoksen tuntu-
maan, mutta Sarlinin kodin paikaksi
valikoitui läheiseen merenlahteen
viittävä vehreä, mäntymetsän peittä-
mä rinnetontti. Kerrotaan, että Emil
Sarlinin nuorella Edit-rouvalla olisi
ollut osuutensa paikan valinnassa.

Tontille nousi arkkitehti Torsten
Montellin (1873–1937) suunnitte-
lema puinen huvila. Pieniruutuiset
ikkunat, kaareviksi muotoillut ik-
kunan- ja ovenpuitteet sekä runsaat
päätykoristeet ja kattoratsastajat
tekivät huvilasta mitä viehättävim-
män jugendkauden edustajan.

Villa Furuvik uudistettiin perus-
teellisesti kaksikymmentä vuotta
valmistumisensa jälkeen vuonna
1926. Yritys oli kasvanut ja siten
myös huvilan tilat käyneet edustus-
käyttöön riittämättömiksi. Uuden
ilmeen suunnitteli arkkitehti Albert

Richardtson (1882–1947). Rakennus
laajennettiin yli 800 neliömetrin
kokoiseksi.

Kansallisromanttinen ulkoasu
vaihtui 1920-luvun klassismiin.
Symmetrisen julkisivun keskiosaa
koristamaan tehtiin sekä pääsisään-
käynnin että puutarhan puolelle
poikkipäädty ja niitä kannattele-
maan klassistiset pylväät. Hirsiset
julkisivut rapattiin muistuttamaan
kiveä.

Puutarha-arkkitehti Paul Olsson
suunnitteli huvilan ympärille muoto-
puutarhan, joka yhä tänä päivänä

← Päärakennus tulee esiin puistoalueen keskeltä, vanhojen tuijien saattamana. Julkisivu on vahvan symmetrinen, ja sisäänkäynnin katosta kannattelevat klassistiset pylväät.

→ Rakennuksen vuoden 1906 tyyli poikkeaa varsin paljon myöhemmästä ulkoasusta. Torsten Montellin suunnittelema huvila edusti koristeellista jugendia monimuotoisine ikkunanpuitteineen ja kattoratsastajineen. Koirankopin ja huvilan päätykoristeissa on hauska sama kuviointi!
Kuva: Yksityiskokoelma.

tekee Villa Furuvikistä erityisen kiinnostavan kokonaisuuden. Arkkitehdin ja hänen tuotoksensa tarkemman esittelyn säästämme kuitenkin Tuuman puutarha-aiheiseen vuosijulkaisuun.

Paluu vanhaan 1950-luvun mullistuksen kautta

Villa Furuvik toimi Sarlinin perheen kotina 50 vuoden ajan. Vuorineuvoksen kuoltua vuonna 1956 huvilaa ei tarvittu enää yksityiskodiksi ja tehdas ottikin koko rakennuksen edustuskäyttöön ja yhtiön vieraiden majoitustilaksi. Sisätiloja uudistettiin, ja erityisesti aulan ulkoasu porraskanteineen sai modernin ulkoasun.

Partekiksi nimensä myöhemmin vaihtaneen yhtiön toiminta loppui 2000-luvun alussa, minkä myötä myös Villa Furuvik myytiin. Uudet omistajat kehittivät huvila- ja puisto-kokonaisuuden vuokrattavaksi juhla-

↓ Asuinrakennuksen monumentaalisuus paljastuu meren puoleiselta sivulta katsottuna. Muotopuutarha korostaa huvilan symmetrisyyttä ja yhdistää rakennuksen ympäristöönsä.

paikaksi. Edustustilaisuudet ja suuret perhejuhlat ovat nykyäänkin osa Furuvikin vakiintunutta toimintaa. Juhlatilana huvila tunnetaan nimellä Furuvikin kartano.

Sekä huvilaa että puistoa on kunnostettu niiden kulttuurihistoriallinen arvo huomioon ottaen. Viimeimmän, vuonna 2016 tapahtuneen omistajanvaihdoksen myötä vuoden 1957 muutokset on purettu pois: asuinrakennuksen alkuperäinen 1920-luvun huonejako palautettu ja yläkertaan vievät porraskanteet rekonstruoitu.

Edustava kokonaisuus

Arkkitehtoninen yhteys rakennuksen, puutarhan ja ympäröivän maaston välillä käy selväksi heti, kun astuu sisään huvilan pääovesta. Katse hakeutuu aulasta kohti salia, kulkee läpi verannan pieniruutuisten lasi-ikkunoiden, hipaisee muotopuutarhaa ja kiinnittyy tontin takana siintävälle Kirkkoselälle. Ajatus sisä- ja ulkotilat yhteen sitovasta keskeisakselista ei voisi paremmin konkretisoitua.

Huvilan merenpuoleiselle seinustalle asettuvat edustamiseen varatut tilat – ruokasali, kaksi seurustelusalaa ja kirjasto huone. Ajotien suunnalle on sijoitettu aulan lisäksi salonki, vierashuone ja huoltotilat eli suuri keittiö, varastohuoneet ja wc:t.

Perheen makuuhuoneet sijoitettiin yläkertaan jo 1920-luvulla. Edustuskäytön vuosina 1950-luvulta 1990-luvulle ne toimivat vierashuoneina; nyt ne on taas palautettu asuinkäyttöön, nykyisen omistajaperheen kodiksi.

Seurusteluun suunniteltu

Rakennuksen keskelle, ruokahuoneen ja kirjaston väliin, asettuu kahdesta salista muodostuva valoisa seurustelutila. Sen kiinteässä sisustuksessa on yhä nähtävillä monia 1920-luvun klassismille tyypillisiä piirteitä. Salit sulautuvat yhteen laajan oviaukon kautta, jonka pieliä komistavat antiikista vaikutteensa saaneet pylväät.

Kummankin huoneen sisäänkäyntien yläpuolella on antiikin aihepiirejä toistavat, hillityn sävyiset

pannoomaalaukset. Alkujaan sei-
niä koristivat myös maalatut ke-
hykset, jotka peitettiin 1950-luvun
muutosten yhteydessä. Viehättävä
1920-luvulle viittaava yksityiskohta
on myös sisääntuloaulaan johtavien
pariovien ja salin patterinsuojien art
deco -henkinen kuviointi.

Kirjaston puoleisen salin katseen-
vangitsija on matala kaakeliuuni.
Uunin on piirtänyt Arabian suun-
nittelija Tyra Lundgren (1897–1979)
vuonna 1927, ja sen käsinmaalatut
kaakelit esittävät kukka- ja enkeli-
aiheita. Uunin otsikossa on Sarlinin
pariskunnan monogrammi: vas-
takkain sommitellut E-kirjaimet,
joiden sisällä on toisiinsa nojaavat
S-hahmot.

Sekoitus siroa ja jyrkevää

Ruokasalin kalustus ja muu ilme
ovat lähes alkuperäisessä asussaan.
Huonetta hallitsee suurellekin seu-
rueelle soveltunut ruokailuryhmä;
seitsemän metriä pitkän pöydän ym-
päriille mahtuu vaivatta yli kaksikym-
mentä ruokailijaa. Huoneen koko
kalustus on turkulaisen Bomanin
huonekalutehtaan suunnittelema.

Boman tunnettiin vauraiden yksi-
tyiskotien kalustajana, ja yritykselle
oli tyypillistä suunnitella asiakkail-
leen kokonaisia interiöörejä. Villa
Furuvikin ruokailuhuoneen jyhkeät,
barokkihenkiset kalusteet kuvasta-
vat hyvin tehtaalle tyypillistä 1920-lu-
vun tuotantoa. Asiakkaiden yksilöl-
listen tarpeiden huomioimisesta
kertoo puolestaan astiakaapin oven
sisäpinnassa oleva monogrammi.
Intarsiatyönä toteutetussa kuviossa
ovat Emil ja Edit Sarlinin nimikir-
jaimet.

→ Sisääntuloaulassa saa ensivaikutelman tulevasta:
merelle päin avautuvan salin valo tulvii sinne art deco
-henkisten lasiovien läpi. Siro-ovet ovat samaa muoto-
kieltä kuin salin koristeelliset patterinsuojat. Oven ylä-
puolisessa harmaasävyisessä maalauksessa on antiikin
teemoja.

← ↑ Ruokasalin massiivinen barokkikaappi sulkee sisäänsä pienen salaisuuden: sisäovessa on taidokas intarsia, jossa esiintyvät Edit ja Emil Sarlinin nimikirjaimet. Ja tokihan kaappiin on kätetty myös salalokero! Pitkä pöytä on todistanut vuosikymmenten saatossa monien sukujuhlien ja edustuspäivällisten viettoa. Pöydän ympärille mahtuu yhteensä 24 ruokailijaa.

↙ Yläkerran portaikko poistettiin 1950-luvun remon-
tissa ja palautettiin alkuperäiselle paikalleen vuoden
2016 kunnostuksessa.

Sisustukseen lukeutuu myös kolme seinämaalauksia. Viereisen huoneen maalauksista poiketen niiden tyyli on kevyt, ilmava ja värikylläinen. Se vie ajatukset enemmänkin ajan mainoskuvaston art deco -henkiseen charmiin kuin 1920-luvun klassismissa tärkeisiin antiikin esikuviin ja onkin yllättävä vastakohta raskaalle barokkikalustolle.

Patruunan kirjahylly ja iloinen kylpyhuone

Huonerivistö päättyy kirjastoon, joka toimi alun perin myös herrainhuoneena. Sen toista pitkää seinää peittävä kiinteä kirjahylly on todennäköisesti myös Bomanin huonekalutehtaan toteuttama. Hylly on alun perin ollut tumman vihreä ja sointunut siten huoneen silloiseen tummasävyiseen yleisvärikylläisyyteen. Kattoa kiertää rytmikäs kohokuvioitu ornamentti.

→ Ruokasalin pitkälle seinälle, keittiötilojen ovien päälle sijoitetut maalaukset kuvaavat jalallisia, uurnamaisia maljakoita, joista kohoavat hennot kukka-asetelmat. Maalausten tyyli on siro ja keveä – tuttu esimerkiksi aikakauden tapeteista.

Huonekalutehdas Boman suunnitteli usein koko huoneen kattavia kalustuksia. Furuviikin ruokasalin kokonaisuuteen kuuluvat pitkä ruokapöytä barokkituoleineen, senkki, kaksi sivupöytää, jalallinen lipasto, huoneen päätyä hallitseva astiakaappi ja sen molemmin puolin asettuvat käsinojalliset tuolit. Jalopuun käyttö ja intarsiatyöt olivat tyypillisiä aikakaudelle.

Valkoista ja sinistä toistavan kaakelitakan kruunaa keskiosaan sommiteltu omistajien monogrammi. Kaakeleihin maalatut enkeli- ja kukka-aiheet luovat kevyen ja valoisan vaikutelman. Uunin suunnittelija Tyra Lundgren oli ruotsalainen taitelija, kuvanveistäjä ja keraamikko, joka suunnitteli tuotteita ja kuviointeja useille eurooppalaisille keramiikkatehtaille.

Takka, vaaleat chippendale-kalusteet, runsaat huonekasvit ja koristeelliset valaisimet muodostivat saliin hauskan ja kodikkaan kokonaisuuden. Sarlinien perhe otti usein vastaan Paraisten Kalkkivuori Oy:n liikevieraita, ja kodissa tarvittiin edustavia seurustelutiloja. Kuvassa näkyvät suuria seinäpintoja rajaavat koristemaalaukset; ne peitettiin myöhemmin.

Kirjastoa hallitsi Sarlinien aikaan tummasävyinen, plyysillä päällystetty sohvaryhmä. On helppo kuvitella sen ääreen vilkkaaseen keskusteluun uppoutunut herraseurue. Sohvaryhmän oikealle puolelle jäi huoneen toinen kiinnekehta, lähes koko seinän mittainen, kiinteään kalustukseen kuulunut kirjahylly. Sivun molemmat kuvat: Yksityiskokoelma.

Hurmaavana 1950-luvun aikakapselina säilyneessä tilassa on kaakeliverhottu kylpyamme ja alkuperäiset wc-kalusteet. Seinät on päällystetty vaaleankeltaisilla mosaiikkilaatoilla.

← Kylpyhuoneen pieniruutuiset, vaaleankeltaiset kaakelit ja mustat lattialaatat ovat turkulaisen Pukkilan kaakelitehtaan tuotantoa. Kylpyamme ja bidee vanhoine hanoineen ovat aitoja 1950-luvun kylpyhuonekalusteita.

→ Sisäpuhelin sujuvoitti huonepalvelua: luettelo kertoo yhä, että kutsun keittiöön saattoi lähettää kuudesta vierashuoneesta, kirjastosta, salongista, ruokasalista, keittiön ovelta, pääovelta sekä ala- ja yläaulasta.

→→ Keltaiset kaapinovet tuovat suuren talouden tarpeisiin suunniteltuun keittiöön ripauksen kodikasta tunnelmaa. Kaapiston alaosassa on tallella rivi vetolaatikoita, joissa säilytettiin mm. mausteita.

Kuvat: Viri Teppo-Pärnä.

Hauska yksityiskohta on hyllyillä edelleen lepäävä laaja kokoelma teollisuusalan kirjallisuutta. Yhtiön hajottua 2000-luvun alussa kirjat siirtyivät uusille omistajille, ja ne kertovat yhä sekä rakennuksen alkuperästä että suomalaisesta yrityshistoriasta.

Kirjastosta on käynti saloniin, joka sijaitsee huvilan pääsisäänkäynnin puoleisella sivulla. Salongissa aiemmin ollut uuni poistettiin 1950-luvun remontissa. Rakennuk-

seen asennettiin keskuslämmitys jo vuoden 1926 laajennuksen yhteydessä, ja talon kaksi tulisijaa ovatkin toimineet lähinnä tunnelman tuojina.

Alakerran päädyssä sijaitseva kamari toimii nykyisin vierashuoneena. Huvilassa järjestetään usein häitä ja muita juhlatilaisuuksia, joten mahdollisuus yöpymiseen on tarpeen. Huoneen varsinainen yllätys on kuitenkin siihen liittyvä kylpytila.

Hurmaavana 1950-luvun aikakapselina säilyneessä tilassa on kaakeli-

verhottu kylpyamme ja alkuperäiset wc-kalusteet. Seinät on päällystetty vaaleankeltaisilla mosaiikkilaatoilla. Kaakelit Turussa valmistanut Pukkila kuului 1950-luvulla Paraisten Kalkkivuori Oy:n omistukseen.

Toimivaa arkea ja sujuvaa huoltoa

Sisäntuloaula on sekä käytännöllinen että tyylikäs. Nykyiset omistajat palauttivat vuoden 1957 moderni-

soinnissa poistetut 1920-luvun piirteet. Niitä ovat yläkertaan johtava kaareva portaikko ja aulan viersestä salongista erottava lyhyt käytävä, jonka läpi kulkee kaariholvei.

Pääsy edustuskäytössä tarpeellisiin ja usein näkymättömiksi jääviin huoltotiloihin on myös Villa Furuvikissa huolellisesti piilotettu. Keittiöön kuljetaan aulasta kaapean ja huomaamattoman ovi-aukon kautta, joka sijoittuu osaksi komeroitten rivistöä.

Keittiötilat uusittiin perusteellisesti 1950-luvun remontissa. Suurtalouskeittiö antoi mahdollisuuden mittavienkin vierasjoukkojen palveluun. Seinille kahteen kerrokseen asennetut vaaleankeltaiset kaapit ja laskutasojen alla olevat laatikostot sisälsivät runsaasti säilytystilaa, ja valkoiset seinäkaakelit loivat tehokkaan modernia tunnelmaa.

Keittiön varustukseen kuului myös huonepuhelin, jonka avulla yläkerran vierashuoneissa majoit-

tuvat saivat yhteyden keittiöön. Vierashuoneista on tullut koti, ja nopea huonepalvelukin lienee muistovain, mutta laitteisto on jätetty kertomaan yhtiön edustusajasta.

Huonepuhelin onkin mainio esimerkki tavasta, jolla Villa Furuvikia on uudistettu – historiallisia kerrostumia säästäten, laadukkaaseen lopputulokseen pyrkien ja ymmärtäen, että näennäisesti melko lailla hyödyttömältäkin vaikuttava yksityiskohta on voimakas ja aito tunnelman luoja.